Девета група по проекта „Темида вижда детето-2“ премина обучение по правосъдие за деца

Двудневно обучение по правосъдие за дете по проекта „Темида вижда детето-2“ на ФРП се проведе на 25–26 април 2026 г. в София. То бе на тема „Добри практики за провеждане на наказателни производства с участие на дете“ (съкратен курс за студенти и докторанти) и бе реализирано от обучителния екип Ива Пушкарова и Петя Попова за Девета обучителна група.

Групата включваше 18 участници, всички от Кръжока по криминология към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Сред тях преобладават студенти по право в трети и четвърти курс, но и наскоро дипломирани специалисти в началото на професионалния си път като младши съдии, докторанти, адвокати.

Съдържанието на обучението бе разработено съобразно профила на групата, за който е характерен ранен етап на професионално развитие – с ограничен практически опит и липса на изградена практическа рамка, което обуславя специфичен обучителен дизайн и подход. Изразен приоритет бе даден на изграждането на фундаментални знания, умения и качества чрез интегриране на правната материя в контекста на т.нар. „меки умения“ – комуникация, емоционална интелигентност и работа в екип. Този подход съответства на логиката на въвеждащо обучение, при което основната цел е не усвояване на детайлно правно знание, а изграждане на базова готовност за неговото разбиране и бъдещо прилагане дори при по-сложни специализирани формати.

Програмата започна с въвеждащи симулационни упражнения, насочени към учредяване на екипна структура, диагностика на груповата динамика и въвеждане в темите чрез преживелищно учене. В първия ден участниците преминаха през модули, посветени на изграждането и управлението на продуктивни екипи за разследване, като бяха разгледани етапите от жизнения цикъл на екипа, разпределението на роли и лидерски функции, както и инструментите за изграждане на доверие и екипна

култура.

Особен акцент бе поставен върху развитието на умения за сътрудничество и управление на взаимодействието в група. Участниците работиха с модели за екипна диагностика и анализираха собственото си поведение и роля в екипа, което доведе до ясно изразено усвояване на компетентности, свързани с осъзнаване на индивидуалния принос и ефективното участие в колективни процеси.

Следобедните сесии бяха фокусирани върху емоционално-интелигентното взаимодействие, включително профилиране на комуникативни стилове, управление на емоции и справяне с конфликти. Висока ангажираност бе отчетена именно към тези модули, като участниците идентифицират като най-ценни уменията за адаптиране към различни комуникационни стилове, емпатично слушане и разпознаване на поведенчески модели в екипна среда.

Вторият ден въведе правната материя чрез представяне на добри практики при наказателни производства с участие на дете – както по отношение на непълнолетни обвиняеми, така и при деца – пострадали или свидетели. Теоретичните елементи бяха съчетани с решаване на казуси в малки групи, което позволи правното съдържание да бъде възприето през конкретни ситуации и практически приложения.

Централно място зае симулационната работа по казуси с използване на координационния механизъм, включително симулация на разпит на дете и анализ на видеозапис на разпит на дете в роля от решавания казус, представен в различни комуникационни стилове. Този подход позволи на участниците да свържат придобитите комуникационни и екипни умения с конкретни правни действия и процесуални решения.

Анализът на обратната връзка показва ясно доминиране на усвоени знания и умения в областта на комуникацията, емоционалната интелигентност и екипната работа. Сред най-често посочваните резултати за усвоени знания и умения с практическа полезност са: разпознаване и адаптиране към различни комуникационни стилове; осъзнаване на собственото поведение в група; управление на взаимодействието и участие в екипни процеси. Правната материя е усвоена като значим вторичен слой, като участниците открояват знания, свързани с подхода към разпит на дете, разграничаването на роли (жертва, свидетел, обвиняем) и чувствителността на процеса.

Отговорите на въпроса „най-интересно ми беше“, който измерва усвоени знания и умения, подпомагащи пряката професионална ориентация, показват изключително висока ангажираност с интерактивните методи – симулации, тестове, упражнения и поведенчески модели. Правните теми са възприемани като най-интересни тогава, когато са представени чрез казуси, визуализация или конкретни практически примери, което потвърждава ефективността на преживелищния обучителен модел.

Съществен резултат от обучението е ясно изразеният „ефект на открехване“ – участниците преминават от липса на познания към активна заявка за по-задълбочено обучение. Очертаната заявка за бъдещи обучителни формати показва потребност от повече правна конкретика, по-задълбочено разглеждане на процесуални правила и повече практически примери и симулации. Това е индикатор за възникнала вътрешна мотивация и готовност за преминаване към следващ етап на обучителния процес.

Анализът позволява да се проследи ясна когнитивна динамика на обучението: първоначално усвояване на достъпни и преживелищни умения, последвано от висока ангажираност чрез интерактивни методи и завършващо с осъзнаване на дефицити и заявка за задълбочаване на знанията. Тази последователност е характерна за ефективни въвеждащи обучения и е постигната в пълна степен при Девета група.

Обобщените изводи от обучението потвърждават ефективността на модела, при който „меките умения“ функционират като вход към усвояването на правна материя, практическите казуси служат като мост към разбирането ѝ, а ангажираността се генерира чрез преживяване, а не единствено чрез съдържание.

В обратните връзки групата изрази висока удовлетвореност от обучението и даде обща оценка на неговата практическа полезност 4.80 от общо 5.00 бала.

Проектът „Темида вижда детето-2“ се изпълнява в периода юли 2025-юли 2026 г.от Фондация за развитие на правосъдието с подкрепата на семейна фондация „Лъчезар Цоцорков“ и в партньорство с Националния институт на правосъдието, Върховния касационен съд, Държавната агенция за закрила на детето, Националното бюро за правна помощ, Националната комисия за борба с трафика на хора, Съюза на юристите в България, Националната мрежа за детето, Центъра за изследване на демокрацията, Фондация ПУЛС, Български адвокати за правата на човека и Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“.

27 Април 2026